

כריית חול לבנייה. ניצול משאב טבע מוגבל | צילום: Lio Voo / pexels

שונים, כמו הפחתת פליטות והסתגלות לשינוי האקלים, עיצוב מדיניות סביבתית, ניהול בר־קיימא של משאבי טבע, כלכלת אנרגיה, הערכה כלכלית של שירותי המערכת האקולוגית וניתוח קבלת החלטות של התנהגות פר־סביבתית בקרב צרכנים. הפורום יוצר מרחב לשיח מדעי, מעודד שיתופי פעולה בין חוקרים, ומקדם את התפתחותם המקצועית של חוקרים צעירים ותלמידי מחקר. **זרוע יישומית־תעשייתית** – מחברת בין ידע מחקרי לבין אתגרי היישום העומדים בפני התעשייה הישראלית. הפורום פועל להעברת ידע ולהנגשת כלים של כלכלת סביבה לבחינת סיכונים והזדמנויות הנובעים משינוי האקלים, מאסדרה (רגולציה) סביבתית ומהמעבר לכלכלה דלת־פחמן. באמצעות דיאלוג עם גורמים בתעשייה הפורום מקדם חשיבה כלכלית הנמצאת בחזית הידע בכל הוגע להשקעות, לחדשנות סביבתית ולניהול משאבים, תוך בחינת הכדאיות הכלכלית וההשלכות ארוכות־הטווח.

זרוע מדיניות ציבורית – מתמקדת בכלים לעיצוב וליישום של מדיניות סביבתית מבוססת עקרונות כלכליים. הפורום מבקש לשמש מקור ידע מקצועי ואובייקטיבי לקובעי החלטות באמצעות ניתוחי מדיניות, חיזוי ביקושים, חוות דעת והפצת ידע נגיש לציבור הרחב. דגש מיוחד ניתן לקידום מדיניות המאזנת בין יעילות כלכלית, קיימות

נעים להכיר – הפורום הישראלי לכלכלת סביבה

שירי צמח־שמיר^[1]*, ענת ציציק^[2], עשהאל גרינפלד^[3], שירי חפר^[4] ויורי רטומסקי^[5]

^[1] אוניברסיטת רייכמן

^[2] אוניברסיטת בר אילן

^[3] תל־חי – אוניברסיטת קריית שמונה בגליל

^[4] תחום סביבה, יד הנדיב

^[5] סופרנובה, מקבוצת אלומיניום קונסטרוקשין

* shiri.zemahshamir@runi.ac.il

ב־5 במרץ 2025 התקיים הכנס לייסוד הפורום הישראלי לכלכלת סביבה – יוזמה המבקשת לחזק את תחום כלכלת הסביבה בישראל ולבסס קהילה מחקרית־יישומית פעילה. הכנס נערך בתל־אביב, בקמפוס של תל חי – אוניברסיטת קריית שמונה בגליל, והשתתפו בו יותר ממאה חוקרות וחוקרים, אנשי ממשל, תעשייה וארגוני חברה אזרחית.

הכנס שימש אבן דרך בתהליך הקמתו של הפורום, והדגיש את אופיו הרב־תחומי והשיתופי. במושב הפתיחה הוצגו פרספקטיבות שונות על התפתחות התחום בישראל ועל חשיבותו כיום, ובהמשך התקיימו חמישה שולחנות עגולים, שעסקו בחזון, באסטרטגיה, בגיבוש נושאי הליבה של התחום, בזיהוי קהלי יעד ובבניית קהילה מקצועית. תהליך החשיבה והגיבוש ממשיך גם לאחר הכנס, מתוך שאיפה להפוך את הפורום לגוף עצמאי ורב־מגזרי, שתורם באופן משמעותי לשיח ולעשייה הסביבתית־כלכלית בישראל.

הקמת הפורום משקפת את ההכרה בכך שבהינתן מציאות שקיימת בה מגבלת תקציב, האתגרים הסביבתיים של ישראל, כדוגמת שינוי האקלים, פגיעה במערכות אקולוגיות ובמשאבי טבע, הם בעיקר אתגרים כלכליים. לפיכך, קבלת החלטות יעילה בתחומים שיש להם השלכה סביבתית, מחייבת שימוש שיטתי בעקרונות ובכלים של כלכלת הסביבה, לרבות הערכות עלות־תועלת חברתיות, ניתוח תמריצים, בחינת השפעות חיצוניות ושיקולים של יעילות וצדק חלוקתי. בישראל, הנתונה להשפעה גוברת של שינוי האקלים ומאופיינת בצפיפות גבוהה, במשאבים מוגבלים ובתלות גבוהה ביבוא, חשיבה כלכלית בהקשר הסביבתי היא רכיב חיוני בתכנון ובמדיניות. הפורום שואף לתמוך בקבלת החלטות הנוגעות לסביבה באמצעות יישום של עקרונות יסוד כלכליים. פעילות הפורום מתארגנת סביב שלוש זרועות מרכזיות ומשלימות, הפונות לקהלי יעד מגוונים ופועלות יחד לחיזוק תחום כלכלת הסביבה בישראל.

זרוע אקדמית – מתמקדת בקידום מחקר בכלכלת סביבה ובהעמקת ההבנה התאורטית והיישומית של אתגרים סביבתיים באמצעות כלים כלכליים. הפורום פועל לטיפוח מחקר בנושאים

מרכיב חשוב נוסף בפעילות הפורום הוא קידום ההתפתחות המקצועית של כלכלני הסביבה בישראל. בהקשר זה, הפורום שם דגש על מתן במה לחוקרים צעירים ולתלמידי מחקר, על בניית מאגר מומחים כדי ליצור קשרים מקצועיים עם חוקרים ותיקים ועל הצגת תרומתם של כלכלני סביבה ישראלים למחקר ולשיח המקצועי המקומי והבין-לאומי. בכך מבקש הפורום לחזק את התשתית האנושית והמקצועית של התחום בישראל לאורך זמן. הפורום הישראלי לכלכלת סביבה קם כדי לעזור לישראל לקבל החלטות סביבתיות רציונליות והוגנות יותר, כאלה שמבוססות על נתונים כלכליים ועל הבנה של העלויות וההשפעות על הציבור, ולא רק על ההבנה התאורטית או על שיקולים פוליטיים.

סביבתית ושיקולי צדק חלוקתי, ולהעלאת המודעות הציבורית לחשיבותם של כלים כלכליים בהתמודדות עם אתגרים סביבתיים. הפורום נועד לשמש פלטפורמה שתאפשר לעוסקים בכלכלת סביבה בישראל, חוקרים וכלכלנים כאחד, להתחבר, לשתף פעולה ולהעמיק בתחום מומחיותם. פעילות זו כוללת ארגון סדנאות, הרצאות מקוונות, כנסים ואירועים מקצועיים נוספים, דיון ביקורתי ויצירת רשתות שיתופיות בתוך הקהילה המאפשרות חילופי ידע בקלות יחסית. בד בבד, הפורום פועל ליצירת ממשק פעיל עם קובעי מדיניות ועם הציבור הרחב, באמצעות הצגת עמדות מקצועיות, ניתוחי מקרה וחווות דעת בנושאים רלוונטיים במטרה להעלות מודעות ולקדם מדיניות סביבתית מבוססת חשיבה כלכלית.

האכלת עגורים באגמון החולה לטובת מיתון הקונפליקט בין חקלאות לשמירת טבע | צילום: Flavio / פליקר. רישיון: CC BY-NC-SA 2.0